

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

juducând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către avocatul Dumitran Ignat cu inculpatul Sîrbu Ion și de către avocații Mancevschi Oleg și Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 11 noiembrie 2019 și sentinței Judecătoriei Cahul din 28 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui,

Chiosa Victor XXXXX, născut la XXXXX.

Sîrbu Ion XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 05.09.2016 – 28.12.2016

instanța de apel: 23.03.2017 – 11.11.2019

instanța de recurs ordinar: 13.01.2020 – 08.09.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 28 decembrie 2016, Chiosa Victor și Sîrbu Ion au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod Penal, stabilindu-le pedeapsă câte 17 ani închisoare fiecare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

A fost dispus menținerea măsurii preventive arestul preventiv aleasă în privința inculpatului Chiosa Victor până la intrarea sentinței în vigoare.

A fost dispus menținerea măsurii preventive arestul la domiciliu aleasă în privința inculpatului Sîrbu Ion până la intrarea sentinței în vigoare.

A fost calculat termenul de executare a pedepsei de către inculpați începând cu data de 28.12.2016.

A fost inclus în termenul pedepsei stabilite inculpatului Chiosa Victor durata reținerii și durata arestului preventiv începând cu data de 28 aprilie 2016 până la 28 decembrie 2016.

A fost inclus în termenul pedepsei stabilite inculpatului Sîrbu Ion durata reținerii, arestului preventiv și arestului la domiciliu de la data de 25 aprilie 2016 până la 28 decembrie 2016.

A fost admis integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Bobriniov Vera.

A fost dispus încasarea de la Chiosa Victor și Sîrbu Ion în mod solidar în beneficiul lui Bobriniov Vera prejudiciul material în sumă de 19323,2 lei (nouăsprezece mii trei sute douăzeci și trei lei, 20 bani).

A fost dispus încasarea de la Chiosa Victor și Sîrbu Ion câte 50 (cincizeci) mii lei de la fiecare în beneficiul lui Bobriniov Vera cu titlu de prejudiciu moral.

A fost admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Moiseenco Liubovi.

A fost dispus încasarea de la Chiosa Victor și Sîrbu Ion în mod solidar în beneficiul lui Moiseenco Liubovi prejudiciul material în sumă de 14700 lei (paisprezece mii șapte sute lei).

A fost dispus încasarea de la Chiosa Victor și Sîrbu Ion câte 50 (cincizeci) mii lei de la fiecare în beneficiul lui Moiseenco Liubovi cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunea civilă înaintată de Moiseenco Liubovi a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost dispus încasarea de la inculpații Chiosa Victor și Sîrbu Ion în mod solidar cu titlu de cheltuieli de judecată în folosul statului suma de 17570 (șaptesprezece mii cinci sute șaptezeci) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat că: Sîrbu Ion la data de 24 aprilie 2016, în jurul orelor 01:00, aflându-se în domiciliul care îi aparține situat în or. XXXXX, str. XXXXX, a depistat pe Bobriniov Ruslan și Moiseenco Serghei care au pătruns în domiciliul său cu scopul presupus de a comite sustragerea bunurilor din avutul proprietarului. Imediat după aceasta, în perioada de timp cuprinsă între orele 01:00 - 05:00, Sîrbu Ion și Chiosa Victor, împreună cu o altă persoană în privința căreia procesul penal a fost disjuns în procedură separată, acționând intenționat, cu scopul de a săvârși omorul lui Bobriniov Ruslan și Moiseenco Serghei, cu o deosebită cruzime le-au aplicat multiple lovituri cu un băț din lemn, cu mâinile și picioarele pe diverse părți ale corpului cauzându-i lui Bobriniov Ruslan leziuni corporale grave periculoase pentru viață manifestate prin: trauma cranio-cerebrală închisă cu plăgi contuze pe cap și frunte, echimoze multiple pe față și cap, excoriație pe față, fractura corpului mandibulei din dreapta, hemoragii în țesuturile moi pericraniene, hemoragii subarahnoidiene difuze bilateral, focare mici difuze bilateral de contuzie intracerebrală; trauma toraco-abdominală închisă, cu echimoză pe hemitoracele stâng, echimoze alungite, masive pe spate din stânga, fractura coastelor 9, 11 din stânga cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, soldate cu șoc pleuro-pulmonar și colabarea pulmonilor, hemoragii în omentul mare, plexul solar și țesutul parapancreatic; trauma membrilor superioare și inferioare, echimoze pe brațul drept, fractura deschisă a humerusului stâng, cu plăgi contuze rupte a brațului stâng, echimoze multiple, masive pe coapsa stângă, echimoză pe genunchiul stâng, excoriație pe gamba stângă, echimoze pe genunchiul drept, echimoză pe gamba dreaptă, produse la acțiunea traumatică cu obiect contondent dur, într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, cu circa 30-40 min., înainte de deces de la care a survenit decesul victimei, iar lui Moiseenco Serghei i-au provocat leziuni corporale grave periculoase pentru viață manifestate prin: trauma cranio-cerebrală închisă, plăgi contuze pe cap și

față, echimoze multiple pe față, fractură deschisă a oaselor nazale, cu plagă contuză și echimoză pe nas, hemoragii în țesuturile moi pericraniene; trauma închisă a gâtului, echimoze pe gât din dreapta, fractura cornului mare stâng a osului hioid, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente; trauma toracică închisă, echimoze masive pe ambele hemitorace, cu trecere pe flancul stâng, fracturi costale directe multiple bilateral, cu hematoame masive în țesuturile moi adiacente, focare de contuzie pulmonară, complicate cu șoc pleuro-pulmonar; trauma membrilor superioare și inferioare, echimoză și plagă contuză pe brațul stâng, echimoze și excoriații pe antebrațul și mâna din stânga, echimoză pe mâna dreapta, echimoză masivă pe fesa și coapsa din stânga, echimoză pe gamba stânga, echimoză și plăgi contuze pe gamba dreapta, produse la acțiunea traumatică cu obiect contondent dur, într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, cu circa 30-40 min., înainte de deces de la care a survenit decesul victimei.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, Sîrbu Ion, Chiosa Victor și o altă persoană în privința căreia urmărirea penală a fost disjunsă în procedură separată, cu scopul de a ascunde urmele infracțiunii au încărcat cadavrele lui Bobriniov Ruslan și Moiseenco Serghei în automobilul ce aparține lui Chiosa Victor și le-au transportat lângă Școala nr. XXXXX din or. XXXXX în vecinătatea intersecției străzilor XXXXX cu XXXXX, din or. XXXXX unde au lăsat victimele sub un gard.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, după semnele calificative - Omorul săvârșit asupra la două persoane, de două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- *procurorul în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru*, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care în conformitate cu art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, să-i fie stabilită lui Sîrbu Ion pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 20 de ani cu executare în penitenciar de tip închis.

A include în termenul pedepsei stabilite durata reținerii, arestului preventiv și arestului la domiciliu de la 25 aprilie 2016 până la 28 decembrie 2016.

A încasa de la Sîrbu Ion și Chiosa Victor în mod solidar cheltuielile de judecată ce constituie 17 570 lei în beneficiul statului.

Acțiunea civilă înaintată de către reprezentanții părților vătămate privind încasarea prejudiciului material și moral, cauzat prin infracțiune de a accepta în deplin volum.

Corpurile delictelor discursive CD cu declarațiile lui Sîrbu Ion și Chiosa Victor, de păstrat la materialele cauzei penale pe tot parcursul păstrării acestuia. Cheia de la apartament ridicată în cadrul cercetării la fața locului din hainele lui Bobriniov Ruslan, automobil de model „VAZ 2109” cu nr. de înmatriculare XXXXX de restituit proprietarilor. Restul corpurilor delictelor ce sunt păstrate la IP Cahul, de nimicit deoarece nu prezintă nici un interes;

- *avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Sîrbu Ion*, prin care a solicitat casarea încheierilor judecătorești Cahul prin care s-a respins demersul privind numirea unei expertize psihologice, casarea sentinței în privința lui Sîrbu

Ion, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acesta să fie achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, din motiv că fapta lui Sîrbu Ion nu întrunește elementele infracțiunii;

- *avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Chiosa Victor*, a declarat recurs nemotivat, prin care a solicitat rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță și casarea parțială a sentinței în partea ce ține de condamnarea lui Chiosa Victor și încasarea de la el a sumelor bănești în contul despăgubirilor morale și materiale în beneficiul părților vătămate cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Chiosa Victor să fie achitat;

- *avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor*, prin care a solicitat să fie admis apelul, să fie casată sentința în partea recunoașterii inculpatului Chiosa Victor vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal; încasării de la Chiosa Victor în beneficiul părții vătămate Bobriniova Vera a prejudiciului material în sumă de 19323,20 lei și compensație bănești a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei; încasării de la Chiosa Victor în beneficiul părții vătămate Moiseenco Liubovi a prejudiciului material în sumă de 14700 lei și compensației bănești a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri privind achitarea inculpatului Chiosa Victor în conformitate cu prevederile art. 390 alin. (1) pct. 2) a Codului de procedură penală în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) din Cod penal, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, recunoașterea inculpatului Chiosa Victor vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 323 alin. (1) din Cod penal cu stabilirea lui pedepsei non privative de libertate prevăzute de sancțiunea articolului indicat. Respingerea acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate Bobriniova Vera și Moiseenco Liubovi, stabilind ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă. Să fie casată încheierea judecătoreiei Cahul din 12 octombrie 2016 privind respingerea cererii de recuzare a procurorilor Țurcanu Alexandru, Soltan Vasile și Cara Mihail, care au reprezentat învinuirea în numele statului, pe motivul aflării anterioare în relații de serviciu și în subordinea președintelui completului de judecată judecătorului Turculeț Leonid și în relații de serviciului cu judecătorul Bancov Evgheni. Să fie casată încheierea judecătoreiei Cahul din 12 octombrie 2016 privind respingerea cererii de recuzare a procurorului Țurcanu Alexandru. Să fie stabilită nulitatea încheierii judecătorului de instrucție a judecătoreiei Cahul nr. 16-45/16 din 24 august 2016 privind prelungirea inculpatului Chiosa Victor a termenului arestării preventive. Să fie citați în ședința instanței de apel martorii, care fiind audiați la urmărirea penală, au fost respinși de către instanța de fond: Buțenco Dmitrie și Buțenco Tatiana. Să fie citată în instanța de apel și interogată în calitate de martor Chiosa Natalia, mama inculpatului Chiosa Victor;

- *inculpatul Chiosa Victor*, a declarat apel nemotivat, prin care a invocat că consideră sentința ilegală, deoarece la emiterea acesteia i s-au lezat drepturile la apărare, solicitând admiterea apelurilor înaintate de avocații Șoitu Vasile și Mancevschi Olg.

3.1. În susținerea apelului declarat, procurorul a menționat că:

- prima instanță corect a calificat acțiunile fiecărui participant la infracțiune și pentru stabilirea pedepsei a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii, de rolul și comportamentul inculpaților la comiterea infracțiunii și atitudinea acestora față de instanța de judecată, stabilindu-le pentru fiecare pedeapsa a câte 17 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis;

- consideră că sentința judecătoreiei Cahul din 28 decembrie 2016 este legală, în privința inculpatului Sîrbu Ion XXXXX s-a solicitat în baza art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 20 ani cu executare în penitenciar de tip închis;

- menționează că în privința inculpatului Chiosa Victor s-a solicitat în baza art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 17 ani cu executare în penitenciar de tip închis, deoarece ultimul s-a predat benevol la organele competente, a contribuit la descoperirea infracțiunii a participat la acțiunile de urmărire penală efectuate în cadrul procesului penal, nu și- a recunoscut vinovăția adusă, nu a demonstrat căința activă, nu regretă de cele întâmplate și a refuzat în recuperarea prejudiciul cauzat prin infracțiune, din care motiv pedeapsa aplicată de instanța judecătorească în privința ultimului sub formă de închisoare pe un termen de 17 ani, este una rațională și echitabilă;

- instanța de judecată în privința inculpatului Sîrbu Ion, a aplicat pedeapsa prea blândă, deoarece inculpatul Sîrbu Ion, nu și-a recunoscut vinovăția adusă, nu a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a refuzat să participe la acțiuni de urmărire penală desfășurate în cadrul procesului penal, nu a demonstrat căința activă, nu regretă cele întâmplate și a refuzat în recuperarea prejudiciul cauzat prin infracțiune, necătând la faptul că prin probele dobândite în cadrul urmăririi penale demonstrează incontestabil participarea lui la comiterea infracțiunii incriminate. Careva circumstanțe ce atenuează răspunderea inculpatului Sîrbu Ion, în conformitate cu art.76 Cod penal nu au fost stabilite și în astfel de circumstanțe pedeapsa în privința inculpatului Sîrbu Ion, urmează a fi stabilită în conformitate cu art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, maximală - 20 de ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. În rest sentința să rămână fără modificări.

3.2. În susținerea apelului declarat, avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Sîrbu Ion a menționat că:

- nu este de acord cu sentința judecătoreiei Cahul din 28 decembrie 2016;

- ca corpuri delictive la materialele dosarului penal, au fost două bețe de lemn, unul rupt în două și unul întreg, diferite după lungime și grosime, dar instanța nu s-a expus, cu care din aceste două bețe, au fost cauzate leziuni corporale;

- luând în considerație specificul și configurațiile acestor bețe, organul de urmărire penală urma să pună în fața expertului întrebarea - cu care din aceste două bețe au fost cauzate leziunile corporale la cei decedați;

- având răspuns la această întrebare, organul de urmărire și instanța de judecată, puteau stabili de cine au fost aplicate leziunile corporale, deoarece conform declarațiilor depuse de inculpați au fost expuse două versiuni, care sunt diametral opuse;

- în materialele dosarului, dar și în sentința judecătorească Cahul, nu a fost stabilită cu certitudine ora decesului. Răspuns la întrebarea, dacă la momentul când au fost lăsați de inculpați, Bobriniov Rurslan și Moiseenco Serghei erau vii sau decedați, nu s-a dat nici un răspuns. Acest fapt a fost pus criticilor din partea apărării, mai mult ca atât, s-au făcut și demersuri pentru a audia martorii, care puteau să infirme sau să confirme una din versiuni, însă instanța, prin încheiere protocolară, a respins demersul motivând, că mărturiile care urmează a fi depuse, nu sunt pertinente, în dependență de stabilirea acestui fapt, urmau a fi calificate acțiunile lui Sîrbu Ion și Chiosa Victor;

- la urmărirea penală, cât și în instanța de judecată, s-a solicitat numirea unei expertize psihologice pentru a verifica versiunea lui Sîrbu Ion, care mai detaliat a fost expusă de către Chiosa Victor, referitor la starea emoțională a lui Sîrbu Ion;

- instanța de judecată, neavând cunoștințe speciale în domeniul psihologiei, au motivat faptul, că Sîrbu Ion nu a acționat în stare de afect.

3.3. În susținerea apelului declarat, avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor a menționat că:

- nu este de acord cu sentința din motiv că nu este dovedită învinuirea inculpatului Chiosa Victor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 Cod penal;

- menționează că conform prevederilor art. 368 alin. (3) Cod de procedură penală, nu se admite reproducerea înregistrării audio sau video fără a se da citire, în prealabil, declarațiilor consemnate în procesul-verbal respectiv;

- susține că în procesul judecării cauzei, nici o probă cercetată de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului Chiosa Victor, în afară de depozițiile inculpatului cointeresat Sîrbu Ion, nici una din probele prezentate de acuzarea nu indică la săvârșirea de către inculpatul Chiosa Victor a infracțiunii încriminate prevăzute în art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) din Cod penal;

- menționează că nu este clară învinuirea adusă lui Chiosa Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 Cod penal;

- luând în considerație importanța pe care o prezintă rechizitoriul în procesul penal, susține că legea acordă o atenție deosebită conținutului și formei acestuia sub aspectul formulării învinuirii în privința inculpatului, deoarece prin rechizitoriul, în principiu, se înțelege notificarea oficială emisă de procuror prin care se impută persoanei săvârșirea unei infracțiuni, fapt care atrage repercusiuni importante asupra drepturilor procesuale prevăzute de lege;

- rigurozitatea dispozițiilor legale privind sesizarea instanței impune ca învinuirea să fie clară, concretă și previzibilă, deoarece instanța de judecată are obligația să se pronunțe asupra faptei reținute în sarcina inculpatului în limitele determinate prin rechizitoriu;

- instanța de judecată este valabil sesizată și este în drept să judece cauza, cu condiția că rechizitoriul să cuprindă, printre altele, informații despre fapta incriminată persoanei în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală adică, formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinovăției, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei;

- neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege cu privire la forma și conținutul rechizitoriului echivalează cu încălcarea prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței, încălcare, care potrivit art. 251 alin. (3) Cod de procedură penală, atrage nulitatea absolută a actului procedural, adică nu se înlătură în nici un mod;

- rechizitoriul întocmit de procuror, îl apreciază că fiind întocmit cu încălcarea grosolană a prevederilor legislației procesual-penale sub aspectul informației cu privire la învinuirea înaintată inculpatului Chiosa Victor, deoarece nu conține informații despre caracterul vinovăției inculpatului; motivele de a săvârși infracțiunea încriminată; circumstanțele care atenuază răspunderea învinuitului prevăzute în art. 76 Cod penal, și anume: f) autodenunțarea și contribuirea activă la identificarea infractorului;

- consideră că dispozițiile din rechizitoriul relatează la modul general, fără a fi concretizate și analizate episoadele de învinuire, rezultate din declarațiile martorilor, nu sunt determinate acțiunile fiecărei dintre persoanele învinuite, rolul și gradul de participare la săvârșirea faptei incriminate, nu este relevantă forma și modalitatea de săvârșire a faptelor infracționale;

- susține că în mod cert și indubitabil, se apreciază că actul de sesizare a instanței - rechizitoriul, nu satisface exigențele de echitate a procedurilor și nu asigură o corectă și legală informare a inculpaților cu privire la învinuirea formulată prin ordonanța de punere sub învinuire;

- una din atribuțiile esențiale ale procurorului potrivit separației funcționale a autorităților judiciare, este de a formula o învinuire clară, precisă și riguroasă, cu indicarea informației obiective și complete despre fapta incriminată învinuitului;

- față de multitudinea și gravitatea neregularităților mai sus constatate, care aduc atingeri de substanță actului de sesizare a instanței și care nu pot fi acoperite nici de îndată și nici prin acordarea unui termen, instanța de judecată era obligată să rezolve problemele de drept legate de calitatea rechizitoriului, din perspectiva sancțiunilor procesuale aplicabile, în conformitate cu prevederile art.251 Cod de procedură penală, sediul juridic al materiei în chestiunea de drept a nulităților actelor procedurale;

- în rechizitoriul prin care a fost sesizată instanța de judecată, procurorul nu a expus nici un cuvânt în privința probelor care dovedesc nevinovăția inculpatului Chiosa Victor;

- menționează că în rechizitoriul prin care a fost sesizată instanța de judecată, procurorul nu a expus nici un cuvânt în privința probelor care dovedesc nevinovăția inculpatului Chiosa Victor;

- conform concluziilor din Raportul de expertiză medico-legală nr.297 din 24 mai - 30 mai 2016, este exclusă proveniența de la cet. Chiosa Victor a petelor sângelui de pe scurtă și pantalonilor ridicați de la cet. Sîrbu Ion. În atare situație, consideră că în mod cert și indubitabil, se apreciază că actul de sesizare a instanței - rechizitoriul - nu satisface exigențele de echitate a procedurilor și nu asigură o corectă și legală informare a inculpatului cu privire la învinuirea formulată;

- menționează că instanța de fond i-a dat faptei încriminate o calificare juridică greșită întrucât nu a delimitat omorul intenționat (art. 145 Cod penal) de

componenta infracțiunii conexe, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul victimei (art. 151 alin.(4) Cod penal);

- acuzarea nu a prezentat instanței nici o probă că inculpatul Chiosa Victor putea să aibă careva intenție (careva motive) de a omorî victimele;

- prima instanță nu a încadrat corect acțiunile inculpatului Chiosa Victor care au putut împiedica descoperirea operativă a infracțiunii săvârșite, identificarea rapidă a infractorului și pedepsirea lui;

- în procesul examinării cauzei a fost constatat că inculpatul Chiosa Victor a ajutat inculpatului Sîrbu Ion și a transportat victimele cu automobilul său lângă școala nr.3 din or. Cahul în vecinătatea străzilor Prospectul Republicii cu C. Negruzzi din or. Cahul, unde a lăsat victimele;

- acțiunile indicate a inculpatului Chiosa Victor urma să fie încadrate în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 323 alin. (1) din Cod penal, adică favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

- acuzarea și instanța de fond a încălcat dreptul la apărare efectivă. Astfel, indică că din conținutul procesului-verbal de anunțare despre terminarea urmăririi penale și prezentare a materialelor de urmărire penală învinuitului și apărătorului său din 10 august 2016 reiese că învinuitului Chiosa Victor i-a fost prezentat dosar în 2 volume pentru luarea cunoștinței cu materialele cauzei numai timp de 01 oră 03 minute. În același timp, practica CEDO prevede durata timpului: 3 zile pentru un volum;

- corpurile delictelor deloc nu au fost prezentate pentru cunoștință, iar înregistrările audio și video deloc nu au fost reproduse;

- în ședința de judecată din data de 25 octombrie 2016, după indicarea de către procuror în calitate de probă a proceselor-verbale de cercetare la fața locului, la solicitarea avocatului, instanța a obligat procurorul să aducă la cunoștință participanților la proces conținutul lor, deoarece ele sunt necitibile. Timp de 10-15 minute procurorul nu a putut să citească procesul-verbal, din care considerente instanța de judecată a declarat întreruperea ședinței de judecată și obligat pe procuror să invite în instanța un careva ofițer de urmărire penală, care nefiind participant al examinării cauzei a descifrat conținutul scrisului din procesul-verbal de cercetare la fața locului;

- în procesul cercetării judecătorești, în cadrul ședinței de judecată din data de 21 decembrie 2016, instanța a respins toate demersurile apărării inculpatului Chiosa Victor privind prezentarea probelor suplimentare, inclusiv și interogarea următoarelor martori, care au fost interogați în cadrul urmăririi penale: Buțenco Dmitrie și Buțenco Tatiana;

- a fost respins demersul apărării privind reluarea examinării cauzei și interogarea în calitate de martor a Nataliei Chiosa, mama inculpatului Chiosa Victor;

- instanța de fond a admis examinarea probelor, care nu au fost incluse nici în listele acuzării, nici în listele apărării;

- în procesul cercetării judecătorești instanța de fond a examinat mai multe corpuri delicate care nu au tangență la cauza penală. De asemenea a fost cercetate diferite înscrisuri din materialele cauzei penale, care nu sânt mijloacele admise prin art.95 alin.(2) a Codului de procedură penală și care nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești;

- la examinarea cauzei au fost încălcate prevederile art.33 a Codului de procedură penală privind incompatibilitatea judecătorului;

- la constituirea completului și desemnarea președintelui acestuia a fost încălcat criteriul nivelului de pregătire profesională al judecătorilor;

- nu este clar, din care considerente judecătorii Turculeț Leonid, Gorlenco Inga și Bancov Evgheni, au prelungit arestul preventiv în privința inculpatului Chiosa Victor începând cu data de 25.09.2016 ora 09:00 pentru un termen nedeterminat, dacă prelungirea precedentă este nulă;

- instanța de fond nelegitim a respins cererea de recuzare a procurorilor Țurcanu Alexandru, Soltan Vasile și Cara Mihail, care a reprezentat învinuirea în numele statului, pe motivul aflării anterioare în relații de serviciu și în subordinea președintelui completului de judecată judecătorului Turculeț Leonid și în relații de serviciului cu judecătorul Bancov Evgheni;

- susține că instanța de fond nelegitim a respins cererea de recuzare a procurorului Țurcanu Alexandru, care a reprezentat învinuirea în numele statului și care a pus sub învinuire pe inculpatul Chiosa Victor cu scop de răzbunare cu dânsul și cu familia lui;

- susține că instanța de fond a respins cererea de reluarea cercetării judecătorești fără adoptarea încheierii motivate;

- procurorul a prezentat instanței dosar penal recusut, excluzând din el probele, care dovedea nevinovăția inculpatului Chiosa Victor;

- procurorul a încălcat dreptul la apărare. Conform conținutului procesului-verbal de anunțare despre încetarea urmăririi penale și prezentare a materialelor de urmărire penală învinuitului și apărătorului său din 10 august 2016, învinuitul a fost prezentat dosar în 2 volume pentru luarea cunoștinței cu materialele cauzei numai timp de 01 oră 03 minute. În același timp, practica CEDO prevede durata timpului: 3 zile pentru un volum;

- în rechizitoriul prin care a fost sesizată instanța de judecată, procurorul nu a expus nici un cuvânt în privința probelor care dovedesc nevinovăția inculpatului Chiosa Victor;

- urmează a fi stabilită nulitatea încheierii judecătorului de instrucție a judecătoriei Cahul nr. 16-45/16 din 24 august 2016 privind prelungirea termenului arestării preventive a inculpatului Chiosa Victor, ca fiind adoptată de o instanță necompetentă după terminarea urmăririi penale și înmânarea la data de 10 august 2016 lui Chiosa Victor a rechizitoriului;

- consideră că încheierea judecătorului de instrucție a judecătoriei Cahul nr. 16-45/16 din 24 august 2016 privind prelungirea inculpatului Chiosa Victor a termenului arestării preventive, este nulă;

- ca rezultatul al ilegalităților admise de procuror și de judecătorul de instrucție, în prezent inculpatul Chiosa Victor ilegal se află în stare de arest preventiv din data de 26 august 2015;

- cât privește acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate Bobriniova Vera și Moiseenco Liubovi consideră că urmează a fi respinse. În procesul examinării cauzei penale în instanța de fond nu au fost date citirii acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate Bobriniova Vera și Moiseenco Liubovi și nu au fost examinate probele anexate la acțiunile civile;

- a fost încălcat principiul nemijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare, prevăzut în art.25 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 11 noiembrie 2019, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către procurorul r-lui Cahul, Țurcanu Alexandru, de către avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Sîrbu Ion, de către inculpatul Chiosa Victor, de către avocații Șoitu Vasile și Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor, cu menținerea sentinței atacate.

Măsura preventivă în privința inculpatului Sîrbu Ion, arestul la domiciliu a fost înlocuită cu arest preventiv, termenul executării pedepsei urmând a fi calculat începând cu data reținerii.

A fost inclus în termenul de executare a pedepsei inculpatului Sîrbu Ion inclusiv și perioada aflării lui sub arest la domiciliu începând cu data de 28 decembrie 2016 până la 11 noiembrie 2019, inclusiv.

În conformitate cu prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în legătură cu constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în privința inculpatului Chiosa Victor drept compensare pentru aceste încălcări, a fost redusă pedeapsa stabilită cu 1291 zile pentru perioada 26 aprilie 2016 – 11 noiembrie 2019, potrivit calculului următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că instanța de fond întemeiat a pronunțat în privința inculpaților sentința de condamnare și corect a ajuns la concluzia că Sîrbu Ion și Chiosa Victor sunt vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin. (2) lit. i), g), j) Cod penal, drept urmare fiind corect stabilită pedeapsa definitivă în baza acestei norme.

Instanța de apel analizând probele cercetate direct și nemijlocit atât în instanța de fond cât și în instanța de apel, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, și apreciindu-le în baza propriei convingeri, formate

în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, conform art. 101 Cod de procedură penală, a concluzionat că, în cauză dată este demonstrată pe deplin vinovăția inculpaților Sîrbu Ion și Chiosa Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal conform indicilor: *Omorul săvârșit asupra la două persoane, de două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime*, și instanța de fond corect a pronunțat sentința de condamnare în privința acestora.

Verificând și apreciind probele administrate la materialele dosarului și cercetate în ședința de judecată, la care au avut acces în egală măsură ambele părți, într-un proces contradictoriu și cu respectarea egalității armelor, precum și probele noi administrate, instanța de apel a constatat că vina inculpaților Sîrbu Ion și Chiosa Victor, este pe deplin probată.

Instanța de apel a reținut că urmărirea penală și judecata în primă instanță s-au desfășurat în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea probelor administrate și a actelor procedurale efectuate.

La stabilirea pedepsei, prima instanță a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art.75 Cod penal și a stabilit pedeapsa cu închisoare în limitele sancțiunii de la 15 la 20 ani, prevăzută la art. 145 alin.(2) Cod penal, nefiind stabilită astfel la limita minimă și nici maximă.

Instanța de apel a menționat, că potrivit prevederilor art.78 alin. (3) Cod penal, în cazul în care există circumstanțe agravante se poate aplica pedeapsa maximă prevăzută la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod, însă conform rechizitoriul circumstanțe agravante care agravează răspunderea lui Sîrbu Ion, nu au fost stabilite.

În virtutea corectitudinii motivării soluției instanței de fond în această parte, pentru a evita repetări inutile, instanța de apel a acceptat-o și a însușit-o, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Solicitarea procurorului cu privire la acceptarea în volum deplin a acțiunii civile cu privire la încasarea prejudiciului material și moral în beneficiul părților vătămate din contul inculpaților, instanța de apel a considerat-o ca fiind pur declarativă și nefondată, or, în textul apelului, acuzatorul de stat nu a invocat careva argumente în favoarea dezacordului cu sentința contestată, pe cât instanța de fond prin sentință a admis parțial acțiunile civile înaintate de părțile vătămate, iar cât privește prejudiciul moral, aceasta l-a apreciat în mod echitabil în sumă de câte 50 mii lei de la ambii inculpați pentru ambele părți vătămate.

Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului

prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Astfel, sumele prejudiciului moral dispuse de prima instanță pentru a fi încasate din contul inculpaților în beneficiul părților vătămate, instanța de apel le-a considerat ca fiind rezonabile și echitabile, aducând satisfacția efectivă succesorilor părților vătămate în condițiile în care aceștia nu au contestat sentința judecătorească.

Instanța de apel de asemenea a conchis și asupra netemeinicii solicitării procurorului cu privire la corpurile delictelor din dosarul în cauză, ori prima instanță s-a expus în mod expres asupra acestora și în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, iar alegațiile apelantului în sensul dat sunt considerate ca nefondate.

Cu referire la solicitarea avocatului Dumitran Ignat privind numirea unei expertize psihologice, instanța de apel a relevat că prin prisma prevederilor sale, Codul de procedură penală nu obligă instanța de judecată de fiecare dată când se solicită să numească expertiză psihologică. Totodată partea care a înaintat demers de numire a unei expertize și i s-a refuzat de către instanța de judecată, la contestarea sentinței în instanța de apel este în drept să înainteze repetat solicitarea de numire a expertizei.

Instanța de apel a conchis că prima instanță într-un mod indubitabil în baza ansamblului probatoriu administrat pe cauză și cercetat în ședință de judecată a instanței de fond, a verificat suplimentar și în ședința instanței de apel, a stabilit și constatat vinovăția inculpatului Sîrbu Ion împreună cu Chiosa Victor în comiterea omorului intenționat prevăzut de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Codul penal, or, acțiunile acestora au fost concret încadrate de prima instanță în prevederile articolului imputat cu stabilirea tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii de omor intenționat săvârșit de două sau mai multe persoane, asupra a două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime.

Reieșind din probele cercetate se întrevede cert că inculpații au acționat coordonat și în acest sens acțiunile comune ale inculpaților denotă aplicarea unui număr atât de mare de lovituri, la imobilizarea victimelor și lipsirea lor de posibilitatea de a se apăra, având în vedere că victimele au fost 2 persoane de sex masculin și destul de dezvoltate fizic.

Faptul că persoanele inculpate au versiuni diferite privitor la aplicarea loviturilor cu bețe de lemn, colegiul o explică prin încercarea acestora de a da vina exclusivă pe celălalt, pentru a evita răspunderea penală, iar declarațiile inculpaților în acest sens trebuie apreciate ca probă care confirmă că învinuirea adusă nu este bazată pe presupuneri.

Argumentul apelantului precum că instanța de fond neavând cunoștințe speciale a motivat că Sîrbu Ion nu a acționat în stare de afect, de asemenea urmează a fi apreciată ca non constatare, deoarece în apelul declarat, nu au fost dezvoltate careva circumstanțe în care să fie invocată săvârșirea infracțiunii de către inculpatul Sîrbu Ion, în stare de afect.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondat și apelul înaintat de avocatul Șoitu Vasile în interesele inculpatului Chiosa Victor, or, până la finalizarea examinării în fond a apelurilor, apelantul Șoitu Vasile nu a prezentat apelul

motivată, nu a expus argumente care să fie pre căutate de instanța de apel și să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel, așa cum prevede norma prevăzută la art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, motiv din care apelul urmează a fi respins ca nefondat.

La fel, instanța de apel a respins ca fiind nefondat și apelul înaintat de inculpatul Chiosa Victor, care prin apelul depus nu a indicat careva motive de fapt și de drept.

La examinarea cerințelor apelului declarat de avocatul Mancevschi Oleg în interesele inculpatului Chiosa Victor XXXXX, instanța de apel s-a expus asupra cerințelor apelului privind anularea încheierii din 24 august 2016 prin care s-a prelungit măsura preventivă în privința lui Chiosa Victor și încheierii din 12 octombrie 2016, prin care s-a respins cererea de recuzare a procurorilor pe cauza penală.

Astfel, prin prisma prevederilor legale, colegiul menționează că încheierea privind prelungirea măsurii preventive se supune căilor de atac cu recurs separat, respectiv nu poate fi atacată cu recurs numai o dată cu sentința, în corespundere - prevederile art.437 alin.(2) Cod de procedură penală, indiferent de faptul dacă partea a exercitat sau nu separat calea de atac cu recurs.

Cât privește solicitarea apelantului cu privire la casarea încheierilor din 24 august 2016 și din 12 octombrie 2016, prin care s-au respins cererea de recuzare a completului de judecată din instanța de fond care au examinat materialele dosarului penal și respectiv cererea de recuzare a procurorilor care au reprezentat învinuirea de stat, instanța de apel a menționat că potrivit prevederilor art. 35 alin. (3) Cod de procedură penală, *încheierea instanței de judecată asupra recuzării nu este susceptibilă de a fi atacată*, partea o poate contesta o dată cu sentința, însă la caz careva motive plauzibile în vederea casării încheierilor contestate, nu s-au stabilit.

Alegațiile apelantului precum că procurorii Țurcanu Alexandru, Soltan Vasile și Cara Mihail, care au reprezentat învinuirea în numele statului anterior au fost în relații de serviciu și în subordinea președintelui completului de judecată judecătorului Turculeț Leonid și în relații de serviciului cu judecătorul Bancov Evgheni, totodată procurorul Țurcanu Alexandru, care a reprezentat învinuirea în numele statului, a pus sub învinuire inculpatul Chiosa Victor XXXXX cu scop de răzbunare cu el și cu familia lui sunt lipsite de substanță, sunt doar presupuneri ale apelantului și nu se încadrează în temeiurile legale prevăzute de art.33 Cod de procedură penală.

De asemenea și alegațiile apelantului că completul de judecată nu putea să judece prezenta cauză, având în vedere că infracțiunea de care este învinuit Chiosa Victor este una excepțional de gravă, iar membri colegiului activează în funcția de judecător perioade relativ scurte, prin ce a fost încălcat criteriul nivelului de pregătire profesională, de către colegiul nu pot fi reținute. Or, circumstanțele invocate nu se bazează pe prevederi legale care ar prevedea ca impediment participarea judecătorilor la judecarea cauzei pentru motivele expuse, reflectă poziția subiectivă a apelantului, care nu poate fi apreciată ca temei de recuzare a judecătorilor.

Cu privire la audierea martorului Buțenco Tatiana, instanța de apel admitând solicitarea apelantului în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, conchide că aceasta decade ca pierzându-și actualitatea și la moment se declară a fi nefondată.

Totodată, colegiul menționează că articolul 323 alin. (1) Cod penal prevede favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, însă, la caz prin audierea martorilor și examinarea probelor anexate la materialele cauzei, prima instanță în mod indubitabil a constatat vinovăția directă a lui Chiosa Victor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, aprecierea concluziilor primei instanțe fiind efectuată supra la expunerea asupra motivelor apelului declarat de către avocatul Dumitran Ignat în interesele inculpatului Sîrbu Ion.

În confirmarea concluziilor sale privind dovedirea săvârșirii infracțiunii de către inculpații Chiosa Victor și Sîrbu Ion, instanța de apel atestă că și prin declarațiile martorului Buțenco Tatiana, Ziabchin Denis și Oprea Ion, audierea cărora în instanța de apel a fost admisă la solicitarea părții apărării au confirmat în general că Moiseenco Serghei și Bobriniov Ruslan au fost omorâți de către Sîrbu Ion, Chiosa Victor și o a treia persoană pentru care urmărirea penală a fost disjunsă în procedură separată și nicidecum nevinovăția inculpaților.

Alegațiile apelantului că inculpatul Chiosa Victor nu a dorit survenirea cărorva urmări prejudiciabile și era în stare de șoc la momentul comiterii infracțiunii nu pot fi reținute, deoarece acestea se contrazic prin materialul probator anexat la materialele cauzei și care a fost examinat atât de instanța de fond cât și de instanța de apel, fiind doar o presupunere subiectivă a apelantului.

În acest sens, instanța de apel atestă că fapta săvârșită de Chiosa Victor demonstrează intenția directă a acestuia la comiterea infracțiunii.

Cât privește poziția expusă de partea apărării precum că acțiunile lui Chiosa Victor au fost doar că a transportat cadavrele și a favorizat comiterea infracțiunii de omor, instanța de apel o apreciază ca o poziție de apărare eșuată, deoarece contravine ansamblului probatoriu al cauzei și este expusă în sensul eschivării de la pedeapsa penală.

Instanța de apel a reținut că argumentele avocatului, referitor la nevinovăția inculpatului Chiosa Victor, au fost obiect de dispută în cadrul instanței de fond, asupra căror s-a formulat și s-a punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor apelantului, pe care instanța de apel le însușește, fapt ce este conform practicii CEDO, (hotărârea *Albert vs România* din 16 februarie 2010), și statuează că art. 6 § 1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61).

Instanța de apel a constatat că prima instanță a pronunțat o sentință legală, întemeiată și motivată, iar în situația în care instanța de fond si-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu. Să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârea CtEDO *Garcia Ruis vs Spania*).

Lecturând textul sentinței primei instanțe, instanța de apel a constatat că soluția primei instanțe corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată, instanța de judecată și-a argumentat soluția de condamnare a inculpaților Chiosa Victor și Sîrbu Ion, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal, corect stabilind pedeapsa în limitele sancțiunii normei date, iar argumentul apelantului Mancevschi Oleg precum că instanța nu a delimitat omorul intenționat de componenta infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal și nu a încadrat în baza art.323 alin.(1) Cod penal acțiunile acestuia, este nefondat.

Cât privește soluția primei instanțe privind admiterea în parte a acțiunilor civile, instanța de apel a reținut că este criticată doar de avocatul Mancevschi Oleg, invocându-se faptul că instanța nu a dat citirii acțiunii și nu au fost examinate probele anexate, însă acest argument nu poate fi reținut ca întemeiat de a casa sentință în această parte, deoarece potrivit prevederilor art.387 alin.(1) CPP, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Instanța de apel a considerat că prima instanță, o dată ce a primit spre examinare și în procesul penal și a anexat la materialele cauzei acțiunile civile și înscrisurile anexate, în condițiile în care părțile nu au obiectat, era obligată conform art. 387 alin.(1) Cod de procedură penală să soluționeze acțiunea civilă.

Argumentul apărătorului Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor precum că conform rechizitoriului învinuirea nu este clară, deoarece nu conține informații despre caracterul învinuirii, motivele de a săvârși infracțiunea incriminată și circumstanța atenuantă prevăzută la art.76 a Cod penal, și anume: f) autodenunțarea și contribuirea activă la identificarea infractorului ceea ce ar duce nemijlocit la nulitatea rechizitoriului conform art.251 Cod de procedură penală, instanța de apel îl consideră nefondat. Or, învinuirea adusă inculpaților include caracterul învinuirii și motivul săvârșirii faptei - reținerea în flagrant a victimelor care au pătruns la domiciliul cet. Sîrbu Ion și pedepsirea acestora, ceea ce a fost confirmat și de inculpați în instanța de apel.

Argumentul apelantului Mancevschi Oleg în interesele inculpatului Chiosa Victor precum că conform rechizitoriului nu a fost expus nici un cuvânt despre probele care dovedesc, nevinovăția inculpatului Chiosa Victor este nefondat deoarece, în urma cercetării probelor în ansamblu vinovăția acestuia fost stabilită.

Argumentul precum că a fost încălcat dreptul la apărare efectivă de către acuzarea și instanța de fond, deoarece termenul pentru luarea de cunoștință cu materialele cauzei la finisarea urmăririi penale, prezentare unor probe nedescifrabile și refuzul instanței de a fi interogați martorii Buțenco Dmitrie, Buțenco Tatiana și Chiosa Natalia, este nefondat.

Conform procesului-verbal de anunțare despre terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei învinuitului și apărătorului său, (f.d.496, vol. II), rezultă că partea apărării nu a solicitat termen suplimentar pentru a face cunoștință și a fost refuzat.

Refuzul instanței de a fi audiați martorii, reprezintă un drept al instanței, partea fiind în drept să solicite în instanța ierarhic superioară audierea martorilor, ceea ce în speță a fost realizat, instanța de apel admițând audierea martorilor invocați.

Faptul că procesul-verbal de cercetare la fața locului ar fi indescifrabil, nu servește temei de casare a sentinței deoarece acesta nu este singura probă pe care se bazează sentința de condamnare.

Nefondat este și argumentul apelantului Mancevschi Oleg în interesele inculpatului Chiosa Victor precum că instanța de fond a admis examinarea probelor, care nu au fost incluse nici în listele acuzării, nici în listele apărării, deoarece reprezintă doar o constatare a apelantului, fără a invoca careva motive care ar fi efectele acestei presupuse încălcări.

Argumentul precum că instanța de fond a respins cererea de reluare a cercetării judecătorești fără adoptarea încheierii motivate, în conformitate cu prevedere alin.(1) art.378 Cod de procedură penală, nu poate servi temei de casare a sentinței deoarece nu reprezintă o încălcare esențială a normelor de drept procedural care să afecteze fondul cauzei.

Este nefondat și argumentul avocatului precum că procurorul a prezentat instanței dosarul penal recusut, excluzând din el probele care dovedesc nevinovăția inculpatului Chiosa Victor, or, instanța de apel reține că apelantul face referire la raportul de expertiză nr. 498 a-2016 din 10 iunie 2016, unde sunt enumerate careva acte procesuale și filele dosarului ce țin de personalitatea inculpatului și nicidecum probe care dovedesc nevinovăția lui Chiosa Victor, așa cum susține apelantul. Cu atât mai mult, actele invocate de apelant pe care le presupune a fi scoase din dosar, se regăsesc la materialele cauzei și anume examenul nu figurează în listele de evidență ale medicului psihiatru și narcolog (f.d.398-399, vol. II), caracteristica pe numele inculpatului Chiosa Victor (f.d.403, vol. II), procesul-verbal de autodenunțare din 28 aprilie 2016 a lui Chiosa Victor (f.d.334-336, vol. II), procesul-verbal de audiere a învinutului din 28 aprilie 2016 (f.d.342-346, vol. II) și nota informativă cu nr. 8 din 27 aprilie 2016.

În urma celor relatate mai sus, instanța de apel a conchis că sentința emisă de judecătoria Cahul la data de 28 decembrie 2016 este una legală și întemeiată, deoarece careva temeiuri de casare a sentinței nu au fost stabilite, urmând a fi menținută sentința atacată și încheierile din 24 august 2016 și 12 octombrie 2016 emise la cauza penală de învinuire a lui Chiosa Victor și Sîrbu Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. g), i), j) Cod penal.

Totodată, instanța de apel în privința inculpatului Chiosa Victor a luat în considerație faptul că acesta s-a aflat în arest preventiv de la data de 26 aprilie 2016 și până la data de 11 noiembrie 2019, fiind deținut în penitenciarul nr.5 Cahul, iar potrivit prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Conform art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. Astfel, prevederile art. 3 asigură integritatea fizică și psihică a persoanei, demnitatea ei umană împotriva torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Într-o jurisprudență constantă, CtEDO a statuat cu valoarea de principiu că art. 3 din Convenție consfințește una din valorile fundamentale a unei societăți democratice prohibind în termeni absoluți tortura, pedepsele sau tratamentele inumane ori degradante indiferent de circumstanțe, de comportamentul victimei sau de infracțiunea de săvârșirea căreia este acuzată victima (cauza Labita vs Italia, hotărârea din 06.04.2000, § 119; cauza Ciorap vs Republica Moldova, hotărârea din 19.06.2007, § 62).

Totodată, CtEDO a constatat că anumite condiții de trai ale deținuților constituie tratamente inumane și/sau degradante, și anume: suprapopularea din penitenciare -consideră că fiecare deținut trebuie să aibă un spațiu de cel puțin 4 m² (cauza Ostrovar vs Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev vs Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Âlver vs Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puțin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităților de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev vs Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov vs Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2006, § 120-121).

Potrivit raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată în Penitenciarul nr.5 Cahul, persistă problema spațiilor locative și celulelor suprapopulate și condițiilor igienice precare în sectoarele acestuia și carantină ce duc la efecte negative asupra condamnaților. Mai mulți deținuți din sectorul de sine izolare se plâng pe condițiile materiale din celule, imposibilitatea spălării hainelor și lenjeriei, accesul limitat la plimbări în aer liber. Starea nesatisfăcătoare și asigurarea deținuților cu plapume și lengerie de pat nu se realizează pe deplin. Practica stopării aprovizionării cu apă potabilă în timpul nopții.

Subsecvent celor indicate mai sus, instanța de apel a constatat ca fiind corect și rezonabil de a aplica în privința inculpatului Chiosa Victor (prevenitului) prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, și anume luându-se în considerație faptul că acesta are statut de prevenit de la data de 26 aprilie 2016 și până la data de 11 noiembrie 2019, care constituie 1291 de zile, prin aplicarea formulei din articolul supra redat, urmează de a i se reduce pedeapsa stabilită cu 2582 (două mii cinci sute optzeci și doi) zile.

5. Decizia instanței de apel din 11 noiembrie 2019, a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Dumitran Ignat cu inculpatul Sîrbu Ion, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 6), 8)* Cod de procedură penală, au solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Sîrbu Ion să fie achitat de comiterea infracțiunii

prevăzute de art. 145 alin.(2) lit. g), i), j), din motiv că fapta lui acestuia nu întrunește elementele infracțiunii;

- avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 6), 12)* Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri privind achitarea inculpatului Chiosa Victor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(2) lit. g), i), j) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de către inculpat, recunoașterea acestuia vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 323 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepsei non privative de libertate și respingerea acțiunilor civile. Casarea încheierilor Judecătoriei Cahul din 12 octombrie 2016, și încheierii judecătorului de instrucție nr. 16-45/16 din 24 august 2016;

- avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12)* Cod de procedură penală, a solicitat repunerea în termen și admiterea recursului, casarea integrală a sentinței și a deciziei și achitarea lui Chiosa Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(2) lit. g, i), j) Cod penal.

5.1. În motivarea recursului ordinar, avocatul Dumitran Ignat cu inculpatul Sîrbu Ion au menționat că:

- instanța nu s-a expus cu care din cele două bețe din lemn au fost cauzate leziunile corporale, deoarece conform declarațiilor depuse de inculpați au fost două versiuni, care sunt diametral opuse;

- nu a fost stabilită ora decesului, faptul dacă la momentul când au fost lăsați de inculpați, Bobriniov R. și Moiseenco S. erau vii sau decedați, or, în dependență de stabilirea acestui fapt, urmau a fi calificate acțiunile lui Sîrbu Ion și Chiosa Victor;

- instanța de apel și prima instanță au pus la baza soluției adoptate ambele versiuni a inculpaților date în prima instanță fără a le da o apreciere cuvenită;

- instanța de apel a dat o apreciere greșită declarațiilor depuse de către Sîrbu Ion în ședința instanței de apel, cât și nu a apreciat în ansamblu raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 09.10.2018;

- instanța de apel a respins nemotivat cererea de audiere a expertului înaintată de către partea apărării, pentru a exclude unele contradicții, pe care le-a expus expertul în concluziile sale;

- instanța de apel nu s-a expus referitor la concluziile expertului, în care se menționează: reacția afectivă dezvoltată de către expertizatul Sîrbu Ion, în momentul comiterii acțiunilor analizate la 24 aprilie 2016, în jurul orelor 01:00, are legătură cauzală cu circumstanțele cazului cercetat și a fost condiționată de mecanismului autoapărării survenite în condițiile psiho-traumatizante de durată și consumate la incitația atacatorului;

- circumstanțele invocate dau temei de a recalifica acțiunile inculpatului Sîrbu Ion, care a acționat în stare de autoapărare;

- un alt motiv de recalificare a acțiunilor sunt declarațiile date de inculpați, referitor la faptul că când au fost lăsate părțile vătămate erau în viață, despre acest

fapt indică și raportul de expertiză, unde nu este stabilită ora decesului, fiind doar indicat că decesul a survenit cu 30-40 min, după aplicarea loviturilor.

5.2. În motivarea recursului ordinar, avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor a menționat că:

- instanțele nu au încadrat corect acțiunile inculpatului Chiosa Victor, care au putu împiedica descoperirea operativă a infracțiunii săvârșite, identificarea rapidă a infractorului și pedepsirea lui;

- în procesul examinării cauzei în prim instanță și instanța de apel a fost constatat faptul că inculpatul Chiosa Victor numai a ajutat inculpatul Sîrbu Ion și a transportat victimele cu automobilul său;

- acțiunile inculpatului Chiosa Victor urmau a fi încadrate corect în săvârșirea infracțiunea prevăzută de art.323 alin.(1) Cod penal;

- în decizia instanței de apel și sentința primei instanțe nu se găsește în ce împrejurări a fost comisă infracțiunea de către condamnatul Chiosa Victor și în ce constă participția lui și contribuția materială;

- nu a fost indicat care este materialul probator, care a fost examinat în prima instanță și instanța de apel și în ce mod direct indică la săvârșirea de către inculpatul Chiosa Victor a căreiva infracțiuni;

- prima instanță nu s-a pronunțat asupra chestiunilor dacă fapta a fost comisă de inculpat și dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participția, contribuția materială a fiecărui participant, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar;

- instanța de apel a dat faptei încriminate o calificare juridică greșită întrucât nu a delimitat omorul intenționat de componenta infracțiunii conexe, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul victimei;

- neexaminând probele indicate obligatorii, instanța de apel a pronunțat ilegal asupra fondului cauzei;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivului invocat de partea apărării – nedovedirea învinuirii în săvârșirea de către Chiosa Victor a infracțiunii prevăzute de art. 145 Cod penal;

- probele pe care prima instanță și-a bazat sentința nici într-un mod nu indică că inculpatul Chiosa Victor a săvârșit careva infracțiuni;

- norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție;

- instanța de judecată este valabil sesizată și este în drept să judece cauza, cu condiția că rechizitoriul să cuprindă, printre altele, informații despre fapta incriminată persoanei în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, adică formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinovăției, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei;

- neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege cu privire la forma și conținutul rechizitoriului echivalează cu încălcarea prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței, încălcare care, potrivit art. 251 alin.(3) Cod de procedură

penală atrage nulitatea absolută a actului procedural, adică nu se înlătură în nici un mod;

- rechizitoriul întocmit de procuror, se apreciază că este întocmit cu încălcarea grosolană a prevederilor legislației procesual-penale sub aspectul informării cu privire la învinuirea înaintată inculpatului Chiosa Victor, deoarece nu conține informații despre caracterul vinovăției inculpatului, motivele de a săvârși infracțiunea, circumstanțele care atenuează răspunderea învinuitului;

- acuzarea și instanța de fond a încălcat dreptul la apărare efectivă;

- din conținutul procesului-verbal de anunțare despre terminarea urmăririi penale și prezentare a materialelor de urmărire penală învinuitului și apărătorului său din 10 august 2016, reiese că învinuitului Chiosa Victor i-a fost prezentat dosar în 2 volume pentru luarea cunoștinței cu materialele cauzei numai de 1 oră și 3 minute;

- corpurile delictelor nu au fost prezentate pentru cunoștință;

- învinuitului Chiosa Victor nu i-au fost aduse la cunoștință actele procedurale;

- a fost respins demersul apărării privind reluarea examinării cauzei și interogarea în calitate de martor a mamei inculpatului Chiosa Victor – Chiosa Natalia;

- prima instanță a admis examinarea probelor care nu au fost incluse nici în listele acuzării, nici în listele apărării;

- prima instanță a respins cererea de reluare a cercetării judecătorești, fără adoptarea încheierii motivate;

- a fost încălcate prevederile art. 33 a Codului de procedură penală privind incompatibilitatea judecătorului;

- completul de judecată a admis prelungirea termenului arestului preventiv, care anterior a fost prelungit de către o instanță incompetentă;

- prima instanță nelegitim a respins cererea de recuzare a procurorilor Țurcanu Alexandru, Soltan Vasile și Cara Mihail, care au reprezentat învinuirea în numele statului, pe motivul aflării anterioare în relații de serviciu și în subordinea președintelui completului de judecată – judecătorul Turculeț Leonid și în relații de serviciu cu judecătorul Bancov Evgheni;

- prima instanță nelegitim a respins cererea de recuzare a procurorului Țurcanu Alexandru, care a reprezentat învinuirea în numele statului și care a pus sub învinuire pe inculpatul Chiosa Victor, cu scop de răzbunare, totodată, a prezentat instanței dosar penal recusut, excluzând din el probele, care dovedeau nevinovăția inculpatului Chiosa Victor;

- în procesul examinării cauzei penale în prima instanță nu au fost date citirii acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Bobriniova Vera și Moiseenco Liubovi și nu au fost examinate probele anexate la acțiunile civile.

5.2. În motivarea recursului ordinar, avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor a menționat că:

- instanța de apel nu s-a expus nici într-un fel asupra depozițiilor martorului Oprea Ion, audiat doar în cadrul instanței de judecată în apel, care a fost un martor

ocular la incidentul din 24 aprilie 2016 și depozițiile căruia sunt identice depozițiilor inculpaților Sîrbu Ion și Chiosa Victor.

6. Referință asupra recursului declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Crijanovschi S., prin care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale;

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat de către avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor urmează a fi respins ca inadmisibil, iar recursurile declarate de către avocatul Dumitran Ignat cu inculpatul Sîrbu Ion și de către avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei și remiterea cauzei la rejudecare, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

7.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor, Colegiul penal lărgit reține următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din sumarul recursului, avocatul Țurcan Dorel indică în calitate de temeiuri pentru recurs pct. 6), 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, pe care își întemeiază criticile.

Însă, întâi de toate Colegiul penal lărgit relevă că, unul din scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, prin urmare acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene preemtorii.

Dispoziția art. 422 Cod de procedură penală, expune că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor dosarului se constată că, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data 11 noiembrie 2019, în prezența procurorului, inculpatului Chiosa Victor și avocaților inculpaților, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d.227-229, vol. 7), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării deciziei integrale și anume pentru data de 10 decembrie 2019 ora 10:55. Tot din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d.235, vol.7) se constată că, la data stabilită, în prezența inculpatului Chiosa Victor a fost pronunțat dispozitivul deciziei motivate, fiindu-i înmănată copia deciziei motivate, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar (f.d.263 vol. 7), celorlalți participații fiindu-le expediată prin intermediul oficiului poștal (f.d.264, vol.7).

În continuare, Colegiul menționează că, avocatul Țurcan Dorel a declarat recurs ordinar împotriva hotărârilor judecătorești adoptate la caz, la data de 11 ianuarie 2020, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei de intrare a Oficiului Poștal Bălți 21.

Așadar, în cauza deferită judecării Colegiul penal lărgit specifică faptul că pentru avocații inculpaților termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de 11 decembrie 2019, adică a doua zi după pronunțarea deciziei, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de 09 ianuarie 2020. Prin urmare, recursul avocatului Țurcan Dorel declarat la 11 ianuarie 2020 nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Norma prevăzută la alin. (2) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual penal și nulitatea actului efectuat peste termen.

Din sensul dispoziției legale menționate supra, se impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv.

Totodată, Colegiul remarcă acel fapt că, legea procesual-penală nu stabilește alte condiții de calculare a termenului pentru recurs, inclusiv pentru recursul ordinar declarat de către avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor care a intervenit ulterior în proces, decât cel prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală, și anume de la data pronunțării deciziei.

În baza celor menționate, Colegiul penal lărgit, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală la faza judecării recursului ordinar, a ajuns la concluzia privind respingerea ca inadmisibil a recursului declarat de către avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor, deoarece este depus peste termen.

7.2. Cu referire la recursurile ordinare declarate de către avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Sîrbu Ion și de către avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor, Colegiul penal lărgit reține următoarele:

Soluția instanței de recurs în drept, se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În virtutea efectului devolutiv al apelului, prevederile art. 414 din Codul de procedură penală, obligă instanța de control judiciar ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, iar în temeiul celor prevăzute de art. 417 alin.(1) pct.8) din același Cod, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelurilor și temeiurile, care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea lor, precum și motivele adoptării unei atare soluții.

În aceeași sferă de argumentare, Colegiul relevă că, de regulă, rezultând din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, urmează să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, totodată instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

De fapt, urmează a fi elucidate următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată nerespectarea prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context este relevant de specificat că, la judecarea apelului, în conformitate cu art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpaților și să se expună la principalele motive invocate în apelurile declarate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

La caz, autorii recursurilor își întemeiază solicitările de remitere a cauzei la rejudecare, pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, invocând următoarele cazuri de casare: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Verificând criticile expuse în recursurile declarate, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală, nu a judecat cauza sub toate aspectele și nu a dat răspunsuri complete la toate motivele esențiale invocate în apelurile declarate.

În esență, partea apărării, atât inculpatul Sîrbu Ion cât și avocatul acestuia, menționează în recursurile depuse precum că, instanțele de judecată nu au analizat în ansamblu probele apărării, neinvocând în consecință de ce acestea, sunt admise sau respinse.

În acest sens, reieșind din conținutul hotărârilor instanțelor inferioare, Colegiul scoate în evidență faptul că, nu au fost date apreciere argumentelor prin care s-a invocat contradictorialitatea declarațiilor martorului Buțenco Tatiana, date pe parcursul urmăririi penale și în instanța de judecată, declarațiile inculpaților Sîrbu Ion și Chiosa Victor. Instanțele nu au stabilit, și nu au dat apreciere justificată argumentelor apărării referitor la motivul, acțiunile și rolul fiecărui inculpat la comiterea infracțiunii imputate, aceasta fiind o obligațiune a instanței de judecată și o necesitate absolută pentru constatarea vinovăției în comiterea faptelor imputate. Nu au fost date apreciere declarațiilor martorului Oprea Ion date în ședința instanței de apel.

De asemenea nu a fost combătută critica invocată de apărare, cu referire la aprecierea dată de către instanța de apel declarațiilor inculpaților, ca fiind o metodă de apărare, lipsind argumentarea și analiză amplă a acestora, în coroborare cu probele administrate în ansamblu. O astfel de constatare a instanței de apel, care a-r fi una motivată și argumentată prin raportarea la careva probe ce o combat, nu se regăsește în motivarea soluției.

În acest context, Colegiul consideră, că simpla catalogare a declarațiilor inculpaților ca fiind doar o metodă de apărare, simpla afirmare privind aprecierea critică a acestor declarații fără argumentarea de ce se impune o astfel de concluzie, fără aprecierea versiunilor acestora și divergențelor apărute în raport cu probele acuzării nu poate genera concluzii definitive pe marginea învinuirii aduse, cu atât mai mult că, inculpații nu au recunoscut fapta de omor intenționat. Instanța nu a

dat aprecierea în special declarațiilor inculpatului Sîrbu Ion, care au fost consecutive atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în instanțele de judecată.

Nu se regăsește în actele judecătorești motivarea respingerii argumentelor apărării precum că inculpatul Chiosa Victor a acționat în favorizarea infracțiunii, instanțele reducându-se la mențiunea că acest argument este o poziție de apărare eșuată și contravine ansamblului probatoriu al cauzei și este expusă în sensul eschivării de la pedeapsă penală. Totodată, având în vedere gravitatea învinuirii aduse, ținând cont de nerecunoașterea vinovăției, lipsa unui din participanți cărui i se atribuie rolul principal la comiterea faptelor imputate, ansamblului probatoriu nu i s-a dat o apreciere detaliată, susținută de o analiză amplă și multilaterală a fiecărei probe separat, în coraport reciproc.

Totodată, Colegiul atestă că, din hotărârea atacată nu este clar în ce împrejurări a fost comisă infracțiunea, în ce constă participația, și prin ce se demonstrează înțelegerea prealabilă și intenția directă a inculpaților la comiterea infracțiunii, fiind invocat de către instanță doar că sentința este legală, corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală.

Este de menționat că, hotărârile atacate de fapt nici nu conțin analiza probelor, motivarea concluziilor și soluției, instanțele ierarhic inferioare limitându-se la expunerea faptei ca fiind constatată, trecerea în revistă a probelor administrate cu mențiunea simplă că vinovăția inculpaților este dovedită.

Instanța de apel, făcând trimitere la faptul că, prima instanță corect a concluzionat confirmarea vinovăției inculpaților, precum a motivat și stabilirea pedepsei (*Decizia CA, pagina 255, 256, 259*), defectuos și unilateral a dat apreciere cumulului de probe administrat în speță, fiind acceptate în mod prioritar probele acuzării, ne fiind combătute argumentat probele apărării prin care este pusă la îndoială vinovăția inculpaților în comiterea faptelor imputate.

Astfel, iese în evidență nerespectarea întocmai a cerințelor art. 389 alin. (2) Cod de procedură penală, conform cărora sentința de condamnare se adoptă numai în condițiile în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, ori sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și criticile în instanța de judecată în absența lor.

Colegiul reține că, prin apelurile declarate, participanții la proces au sesizat instanța de apel a se pronunța asupra solicitărilor acestora, indicând motivele respective, însă instanța de apel a eșuat a se expune argumentat asupra acestora. Astfel, erorile evidențiate de părți și ridicate spre judecare urmau a fi cercetate de instanța de apel în conformitate cu prevederile alin. (3) pct. 14 din Hotărârea Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005, care menționează obligativitatea instanței să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Ne pronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, iar decizia urmează a fi casată cu rejudecarea din nou a cauzei în apel.

În acest context, instanța de apel în mod doar declarativ s-a pronunțat referitor la respingerea argumentelor părții apărării, ne fiind elucidate

circumstanțele care combat declarațiile inculpaților referitor la faptul că ei nu au avut nici o înțelegere prealabilă, nu au aplicat multiple lovituri, nu au avut intenția de a comite omorul persoanelor, care noaptea au pătruns în gospodăria lui Sîrbu Ion, precum și declarațiile martorului care a văzut cum Sîrbu Ion a-r fi încercat să-i despartă să împiedice bătaia.

Astfel, se constată că, instanța de apel și-a bazat concluziile doar pe probele acuzării, fără combaterea argumentată și analiza versiunilor și probelor apărării.

În continuare, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel nu s-a expus în mod argumentat și convingător asupra argumentului expus de către partea apărării precum că acțiunile inculpatului Chiosa Victor urmează a fi reîncadrate în baza art.323 alin.(1) Cod penal, invocând că această solicitare nu poate fi admisă deoarece motivele invocate nu și-au găsit confirmare, iar prin audierea martorilor și examinarea probelor anexate la materialele cauzei, prima instanță în mod indubitabil a constatat vinovăția directă a inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit. g), i), j) Cod penal.

Instanța de apel nu a combătut argumentul avocatului Mancevschi Oleg, care a invocat că nu a fost dovedită învinuirea în săvârșirea de către Chiosa Victor a infracțiunii prevăzute de art. 145 Cod penal, la baza sentinței de condamnare fiind administrate probe care nu confirmă învinuirea adusă inculpatului.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a examinat în mod superficial temeiurile din apelul părții apărării și nu a formulat careva raționamente plauzibile vizavi de respingerea alegațiilor din cererile de apel.

Deci, recurenții critică hotărârea pronunțată de instanța de apel, apreciind că aceasta nu a procedat la o examinare proprie a circumstanțelor acestei cauze și nu a respins motivat fiecare argument invocat de partea apărării.

Conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective.

Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „auzite”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, Hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Desfășurând ideea că, observațiile părții apărării nu au fost dezbătute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit pornește de la ideea că, instanța de apel evitând argumentele părții apărării, s-a limitat doar să verifice legalitatea unor acte a căror nulitate nu s-a invocat și aduce argumente prin care explică că inculpații sunt decăzuți din dreptul de a invoca ilegalitățile comise la etapa de urmărire penală.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reține că, nu a fost combătut nici argumentul apărării precum că prima instanță a admis examinarea probelor, care nu au fost incluse nici în listele acuzării, nici în listele apărării, dat fiind că în

procesul cercetării judecătorești instanța a examinat mai multe corpuri delictive care nu au tangență la cauza penală. De asemenea fiind cercetate diferite înscrisuri din materialele cauzei care nu au fost mijloace de probă admise.

De asemenea, lipsite de atenția instanței de apel au fost și problemele abordate de către avocatul Dumitran Ignat în cererea de apel, referitoare la participarea inculpatului Sîrbu Ion și comportamentul psihologic al acestuia la momentul evenimentelor incriminate, referindu-se la declarațiile depuse de inculpatul Chiosa Victor, care au fost susținute în această parte și de către inculpatul Sîrbu Ion, din care reiese că ultimul se afla în stare de șoc la momentul săvârșirii infracțiunii.

În continuare, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu și-a motivat suficient soluția emisă sub aspectul incriminării inculpaților comiterea infracțiunii de omor „*cu intenție directă*”, reieșind din faptul că acuzarea nu a prezentat instanțelor nici o probă precum că inculpații ar avea careva intenții sau motive de a omorî victimele.

Instanța de apel nu s-a pronunțat nicidecum asupra alegațiilor părții apărării prin care s-a solicitat audierea expertului care a întocmit raportul de expertiză nr. XXXXX din 09.10.2018, pentru a exclude unele contradicții pe care le-a expus în concluziile sale, însă nemotivat a respins această solicitare.

Colegiul mai reține că, instanța de apel nu a dat o apreciere obiectivă declarațiilor inculpatului Sîrbu Ion și nu a apreciat în ansamblu raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 09.10.2018 în care se menționează că „*reacția afectivă dezvoltată de către expertizatul Sîrbu Ion, în momentul comiterii acțiunilor analizate la 24 aprilie 2016, în jurul orelor 01:00, are legătură causală cu circumstanțele cazului cercetat și a fost condiționată de mecanismul autoapărării survenite în condițiile psiho-traumatizante de durată și consumate la incitația atacatorului*”.

Exceptând cele deja menționate, în opinia Colegiului penal lărgit, totuși, problema de drept rămasă nesoluționată în această cauză, rămâne argumentarea încadrării juridice a faptei imputabile inculpaților, care are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul face trimitere la dispozițiile art. 6§3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „*acuzăției*” aduse persoanei deferite judecății.

În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „*încadrarea juridică*” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal. Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și

latura subiectivă. Semnul componentei de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componentei de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

La caz, instanța de apel în decizia recurată s-a redus doar la invocarea că prima instanță a încadrat corect acțiunile inculpaților cu stabilirea tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii de omor intenționat săvârșit de două sau mai multe persoane, asupra a două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime, fără a face o analiză în contrapunere cu situația din speță, în așa fel lăsând fără răspuns criticile invocate de partea apărării.

În asemenea circumstanțe, decizia instanței de apel, care urma a fi pronunțată în cadrul continuării procesului de judecată în condițiile art.413, 414 din Codul de procedură penală, este una incompletă sub aspectul motivării, pentru a fi apreciată în final ca fiind pronunțată în urma examinării obiective și multilaterale a cauzei.

În contextul rigorilor prevăzute de art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, care stipulează că decizia instanței de apel trebuie să cuprindă motivele adoptării soluției date, instanța de apel nu și-a motivat soluția suficient de clar, or, se atestă utilizarea formulărilor generale, fără a fi elucidate toate circumstanțele esențiale ale cauzei și a oferi aprecierea concretă a fiecărei probe în parte conform art. art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, de fiind respectate în deplină măsură aceste prevederi legale.

Aici, Colegiul menționând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, remarcă faptul că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale, pentru a evita în final concluzii defectuoase, în prezența căror se conturează erorile de drept .

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după

veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care o probează această dată. Toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punctul de vedere al coroborării lor.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată în partea motivării soluției adoptate și prezintă deficiențe majore, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Din considerentele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns alegațiilor de bază invocate de către părți în ordine de apel, care în opinia acestora au importanță în cauză, admițând astfel eroarea de drept prevăzută de pct. 6), alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelurile declarate la caz, cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel și recurs, nominalizate și în prezenta decizie; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunilor imputate inculpatului, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, inclusiv în partea individualizării și stabilirii pedepsei, în caz de adoptare sau menținere a unei soluții de condamnare, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, pentru a pronunța o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Țurcan Dorel în numele inculpatului Chiosa Victor.

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Dumitran Ignat cu inculpatul Sîrbu Ion și de către avocatul Mancevschi Oleg în numele inculpatului Chiosa Victor, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 11 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui *Chiosa Victor XXXXX și Sîrbu Ion XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Sîrbu Ion XXXXX se eliberează imediat din penitenciar dacă nu execută arest preventiv sau pedeapsa cu închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Se menține în privința inculpatului *Sîrbu Ion XXXXX* măsura preventivă arestul la domiciliu stabilită prin sentința Judecătoriei Cahul din 28 decembrie 2016.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 08 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena